

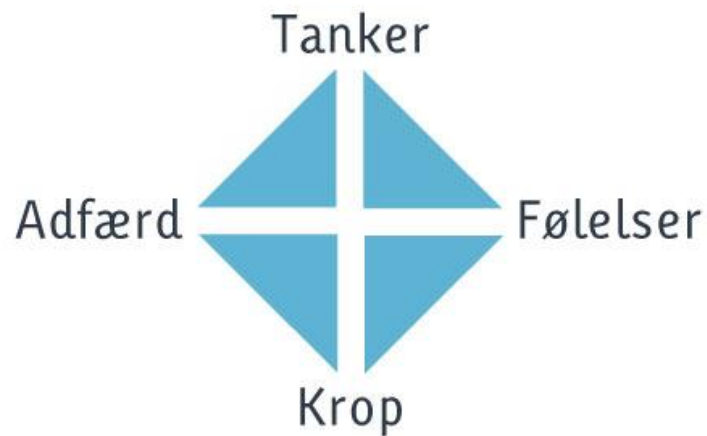
Meningsfuldhed virker altid

Leif Tøfting Kongsgaard

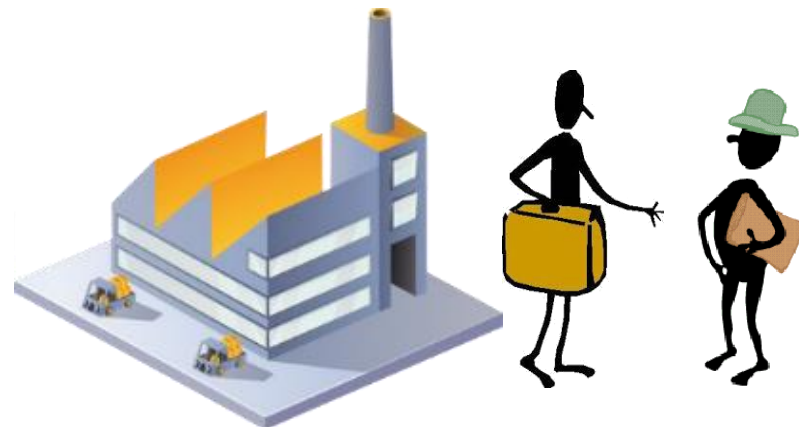
www.vaeksthus.dk

Modeller gør os trygge

Kognitiv terapi mod angst

Virksomhedspraktik

2 myter om viden

Statistiker-myten:

Randomiserede, kontrollerede forsøg

Flere og bedre målinger giver bedre viden

Vi kan måle, hvad der virker bedst

Målet er at finde den rette indsats

Romantiker-myten:

Enhver situation er unik

Vi kan ikke sige noget generelt

Tavs og intuitiv viden

Relationen er det vigtigste

Hvad virker?

Hvad nu, hvis det er 'den professionelle' *der virker?*

Professionelt råderum

What works for whom (engelsk studie fra 2007 af virksomme mekanismer i aktivering):

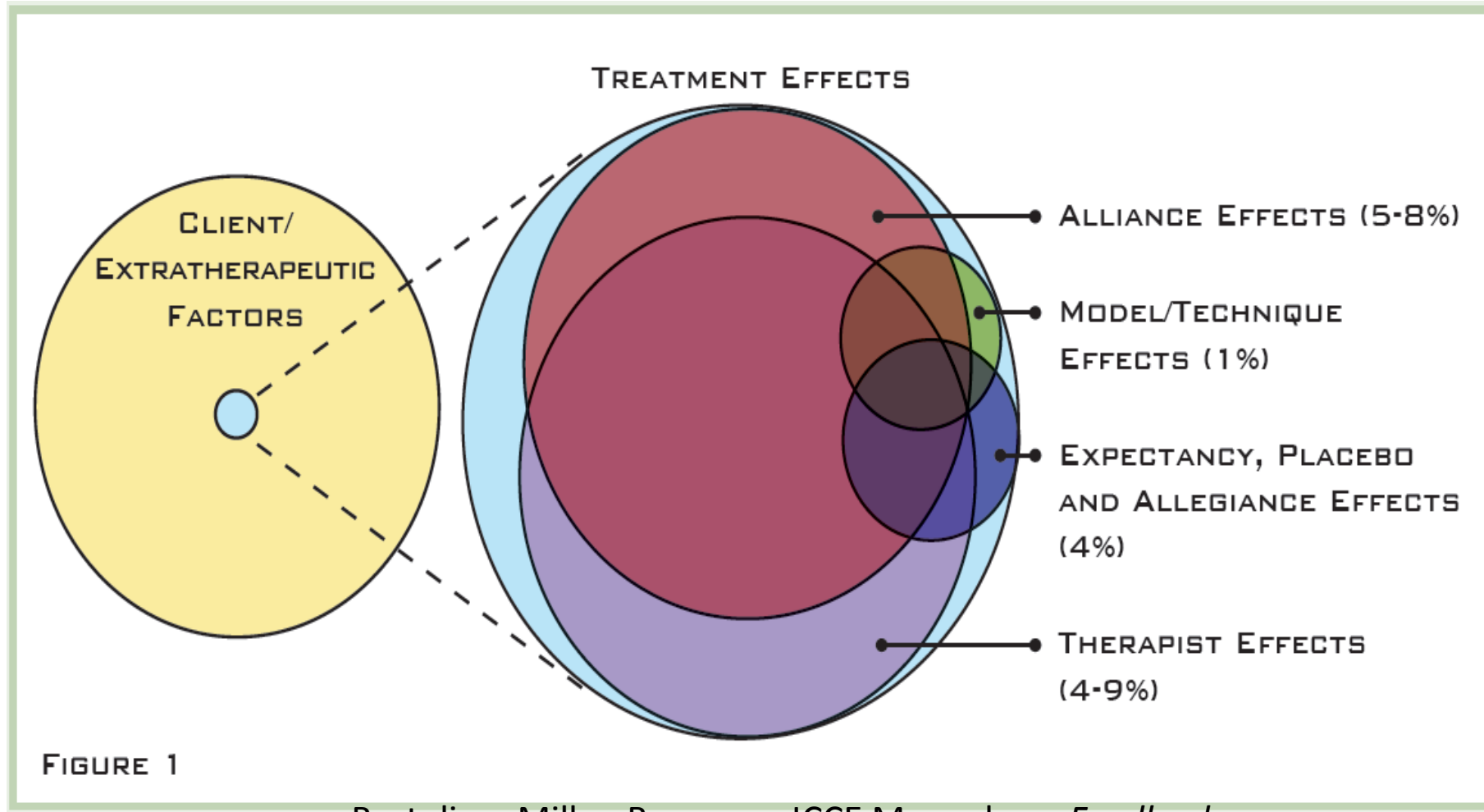
”Der er enighed i evalueringsforskningen om, at den personlige rådgiver (PR) er altafgørende for, om en indsats lykkes eller ej. PR’s kompetencer og indstilling og de værktøjer de benytter sig af har en vigtig indflydelse på effekterne af indsatserne.”

”Det er ikke bare et teknisk spørgsmål om, hvor godt en indsats eller et forløb skrues sammen og leveres, men i høj grad et spørgsmål om, hvor god PR er til at fremkalde en lyst og ønske blandt borgerne om at søge og tage imod arbejde og at evne at bygge ovenpå og borgerens allerede eksisterende engagement ved at give lige præcis den indsats, der passer til den givne situation.”

”Det ser ud til videnskabeligt set, at desto større fleksibilitet, der gives til PR, desto bedre er de til at udfylde deres rolle og at give borgeren en reel individuel indsats”

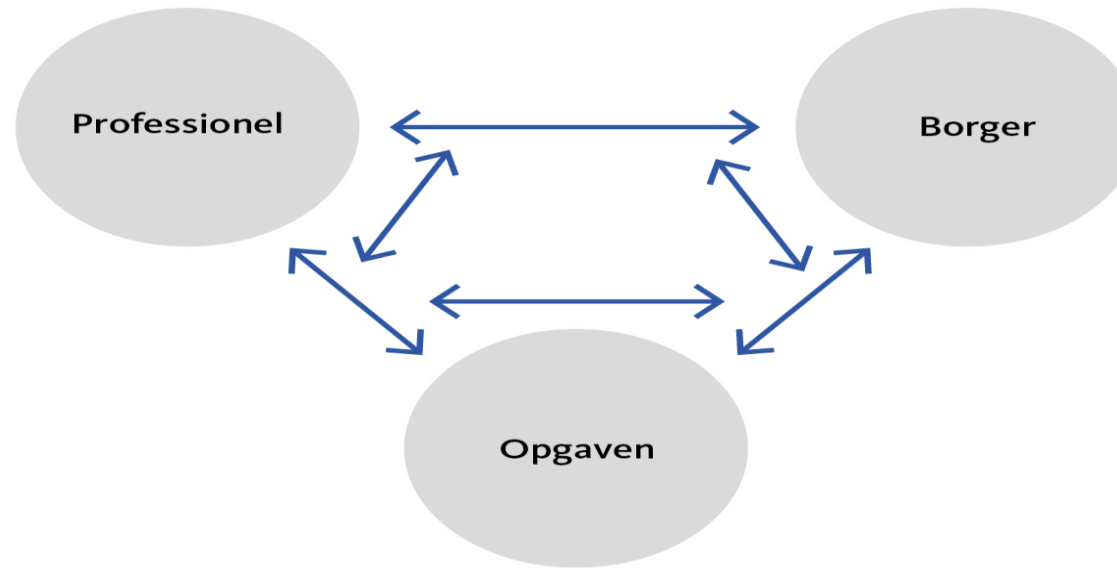
(Oversat frit efter 'What works for Whom)

Hvad virker i terapi?

Bertolino, Miller, Barmann. ICCE Manuals on *Feedback Informed Treatment*

Den gode relation (Esben Hougaard 2012)

Det personlige forhold

Den professionelles bidrag

1. Autencitet
2. Varme og accept
3. Ubetingethed
4. Empati

Samarbejdsforholdet

Den professionelles bidrag

1. Ekspertise
2. Engagement
3. Bidrag til at styrke klientens forventninger

Fælles bidrag

1. Enighed om graden af intimitet
2. Enighed om graden af styring

Fælles bidrag

1. Enighed om mål
2. Enighed om opgaver

Borgerens bidrag

1. Tillid
2. Venlighed
3. Imødekommenhed
4. Modtagelighed for empati

Borgerens bidrag

1. Arbejdskapacitet
2. Motivation
3. Positive forventninger

Figur 2.1. Model for relationer. Kilde: Hougaard 2012: 281.

BeskæftigelsesIndikatorProjektet (BIP)

- Sagsbehandlers tro på borgerens jobchancer **øger i sig selv** borgerens jobchancer

Understøttes af forskning (Miller & Rollnick), der siger, at

- Sandsynligheden for, der sker en forandring, er stærkt påvirket af interpersonelle interaktioner
- Den professionelle har signifikant betydning for, om en person lykkes med forandring
- Personer, som tror på, at de vil forandre sig, vil sandsynligvis forandre sig.
- Personer, hvis rådgiver tror på, at de nok vil forandre sig, vil sandsynligvis forandre sig.

The doctor drug

(Læge Benny Ehrenreich, Weekendavisen 23.10.2015)

Case: Findes 'Virksomhedspraktik'?

- Man ved, at virksomhedspraktik *i gennemsnit* er et godt redskab ift. at hjælpe ledige nærmere beskæftigelse
- Den viden bør være en del af den professionelles beredskab
- Men redskabet 'virksomhedspraktik' bør altid times og tilrettelægges individuelt – ellers holder det op med at virke
- Ikke to virksomhedspraktikker er ens
- Det er fagligheden, der gør virksomhedspraktik effektivt
- Pointe: Virksomhedspraktik er ikke en pille, men en forhandlet proces i en lokal kontekst

Cases

Morten er diagnosticeret med dyssocial personlighedsforstyrrelse. Han er lige blevet far. Han er motiveret for en praktik, der kan hjælpe ham med at finde ud af, hvilken uddannelse, han kan begynde på. I denne uge ramler det hele. Han bliver smidt ud af lejligheden af sin kæreste. Hans mor vil ikke hjælpe ham – hun har sine egne problemer. Hans far drikker, så han har ikke lyst til at være hos ham.

Skal Morten i praktik i næste uge?

Benjamin har flere voldsdomme bag sig. Han kender sig selv og prøver at undgå situationer, der kan føre til konflikt. Hans beskæftigelseskonsulent har fundet en måde, hvor Benjamin kan få eneundervisning på VUC. Der ledes efter en praktik, hvor risikoen for konflikt er lille. Samtidig arbejdes der med *angermanagement*.

Skal Benjamin i praktik i næste uge?

Anna har i stigende grad isoleret sig de seneste fire år. Hun er ofte blevet væk fra møder med jobcentret. Hun bliver sanktioneret, men det har ikke fået hende til at møde – hun får bare mindre at spise. Hun vil gerne, men tør ikke møde op. Den professionelle mødes med Anne hjemme hos Anna. De går ture og får på den måde skabt en relation, der kan arbejdes videre med.

Skal Anna i praktik i næste uge?

Borgerudsagn om hvad der virker (Sophie Danneris Ph.D.)

”Er du klar til at arbejde”

Sammenhæng

Fremdrift

Meningsfuldhed

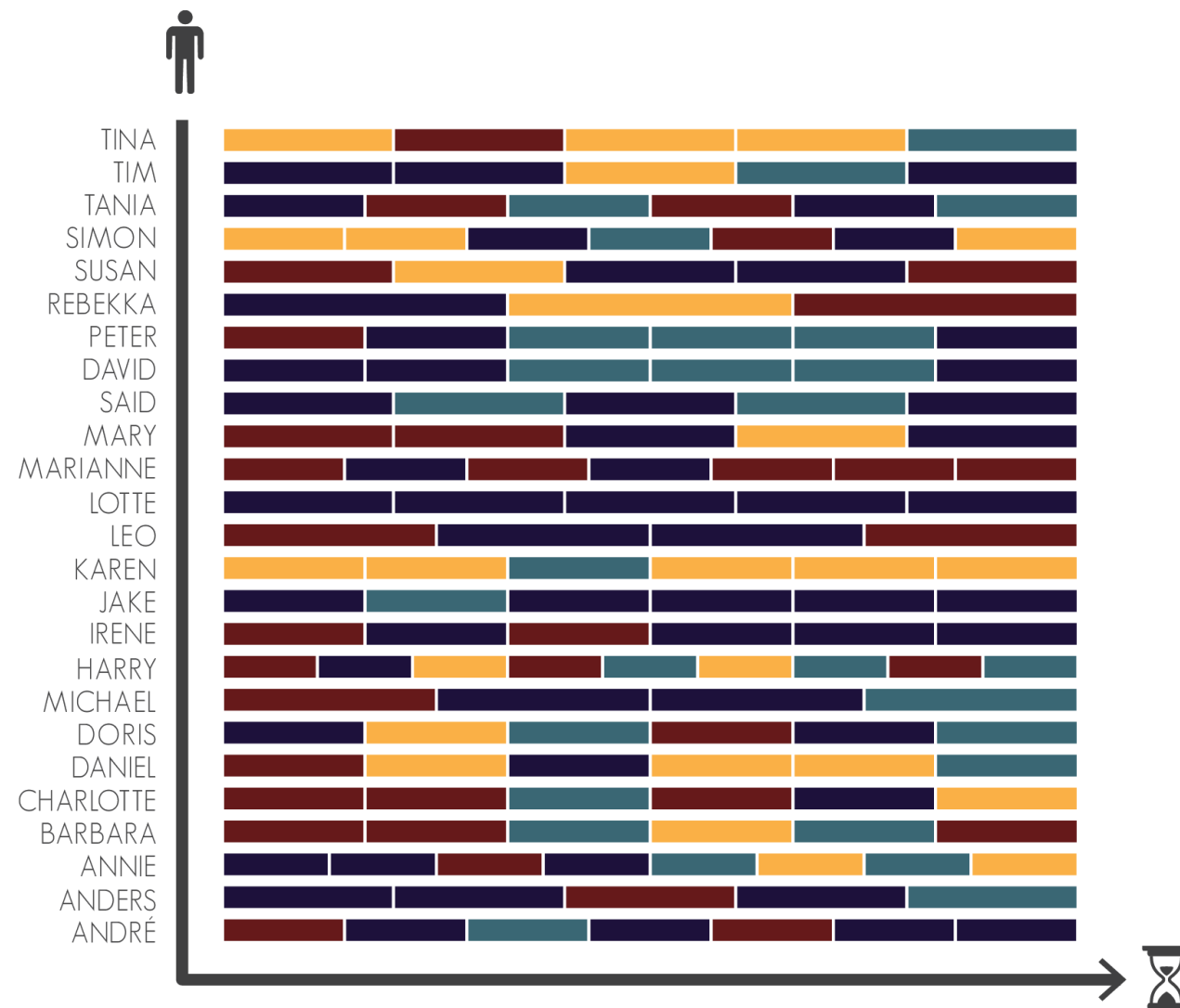

Faser i ledighedsforløb

Fase	Vigtige kendetegn	Handlings- adfærd	Syn på systemet	Orientering
Fremgang	Sammenhæng, mestring af problemer og tro på egne evner	Handlings- orienteret	Samarbejds- partner	Klarhed over kortsigtede mål
Stilstand	Fragmentering, usikkerhed og afventende	Tilpasning	Barriere	Mudrede, uopnåelige mål
Tilbagegang	Isolation, skrøbelighed og meningsløshed	Modstand	Modstander	Nedgradering af forventninger
Afsporing	Uorden, resignation og destruktiv	Paralysering	Fjern	Retningsløs

Danneris, S. *forthcoming*. Ready to work (yet)? Unemployment trajectories among vulnerable welfare recipients (submitted to Qualitative Social Work January 2016)

Individuelle ledighedsforløb

Meningsløshed

'Men det der med at blive kastet rundt i systemet, det bryder jeg mig ikke om. (...) Den ene hånd ved ikke hvad den anden laver. Og nu har jeg været i, hvad er det ... Nu er jeg blevet forlænget igen i Føtex, uden at jeg kan se noget formål med det. For jeg er prøvet at blive sat op i tid for at se om jeg kan klare mere. Det har kun været et kvarter, men jeg kan ikke klare mere end de tre timer. Så nu er jeg blevet sat ned igen. Og alligevel har de forlænget mig i tre måneder mere, og jeg har ikke fået nogen forklaring fra [navn på sagsbehandler] på hvorfor. Og når jeg har været der i de tre måneder, så har jeg været der i ni måneder i alt. Og jeg kommer lige fra [navn på brugs], hvor jeg har været i et helt år, også i arbejdsprøvning. Hvis nu bare kommunen sagde: 'Jamen du skal have et fleksjob, og så går vi ud og finder et fleksjob til dig, for du kan kun de tre timer, du kan ikke mere'. Og det er det jeg synes der er så dårligt, at man bliver ved med at blive kastet rundt deroppe. Hele tiden. Selvfølgelig skal man prøves, det ved jeg godt. Men når alle har sagt: 'Jamen hun kan ikke mere end de tre timer'. At man så ikke går ind og siger, men så må vi tage det derfra. I stedet for at de bare bliver ved med at have mig i arbejdsprøvning. Jeg føler jo lidt at Føtex lige nu, de har mig bare som billig arbejdskraft. For det koster dem jo ikke noget at have mig, vel? Selvom de er glade for at have mig, det er slet ikke nær det. Men at de[Føtex] så ikke bare kan sige at så lad os tage hende i fleksjob i de timer hun kan, i stedet for at have hende som billig arbejdskraft'.

Forhandling af mening

Baggrund:

David (borger) har bedt om at blive flyttet fra det forløb han har fulgt ved en kommunal aktør, til fordel for en praktik på en virksomhed. David har erklæret sig åben for andre aktiviteter ”*Bare det giver lidt mere mening end det jeg laver nu.*”

Jobkonsulenten har herefter spurgt ind til hvilke områder David kunne tænke sig at arbejde inden for hvortil David har svaret, at han gerne vil ”*Noget indenfor it*”. Jobkonsulenten og David taler videre om hvor mange timer og under hvilke forhold han vil kunne arbejde i en praktik og hvem det kunne være relevant at tage kontakt til.

Forhandling af mening

Jobkons. Men altså– jeg tænker lige umiddelbart lad os da prøve det her med, med it, øh som, som det første.

David Ja

Mentor Hvad med sådan et sted som ((socioøkonomisk virksomhed)), kunne det være en mulighed, de har jo også it, øhm. Det plejer at være sådan, ret gode pladser der.

Jobkons. Ja

Mentor Ved ik' om, om der er [pladser der?]

Jobkons. [De kunne også,] nej, åh, det er jo så det der er med, med ((socioøkonomisk virksomhed)) at, de er jo ik' øh, de er jo ik' n- rigtigt nogle ansatte, så de må faktisk kun have én i praktik.

Der er noget omkring de der forskellige forholdstalskrav der også skal være, øh etisk rigtige i forhold til at man er, at man er en enkeltmands-virksomhed ikke også, og så må man egentligt kun ha' den ene af gangen i [praktik].

Mentor ja

Jobkon. Vi har faktisk været ved at undersøge lige præcist omkring ((socioøkonomisk virksomhed)) om de må varetage nogle flere opgaver, fordi de faktisk er rigtig gode til og at løse opgaven.

Fordi det jo heller ikke helt lige meget hvor man lige kigger hen, tænker jeg, i [forhold] til at man skal have lavet den beskrivelse. Man kan godt havne i en virksomhed, hvor at "Nåh men det kører bare", jo men vi skal ligesom ind til kernen af, hvad er det lige vi ser ikke

Jobkons. Fordi ellers så kommer vi heller ikke rigtigt videre.

David Nej, så komme vi bare til at stå det samme [sted om], tre måneder.

Jobkons. Ja, ja så øhh men, men derfor kunne man jo godt lige prøve og udforske lidt det område og så sige, jamen så kunne vi jo godt bruge, øh, lige lidt start tid på det, og-og er det så ikke muligt, jamen så kunne vi jo lige prøve at snakke sammen om vi så eventuelt skulle prøve at tage fat i: i Frost dernede ikke også? Selvom det er noget helt, helt andet, men der ved jeg bare, at vi rimeligt hurtigt ville kunne lave en, en beskrivelse af din øh, formåen

David Ja

Jobkons. og generelt af din arbejdsevne ikke også. Og det er egentligt lidt det vi har behov for.

David Ja.

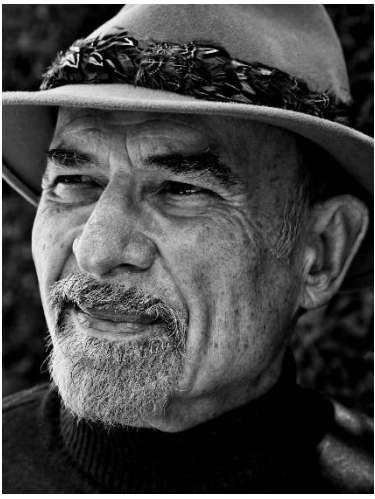
Jobkons. Men det selvfølgelig også et valg der er op til dig i forhold til at sige, at jamen er det bare noget du står og tænker, det skal bare lige være nu nu nu. Fordi, man vil sige vi vil jo alt andet lige, lige bruge lidt krudt på at finde ud [af] om det her vil være muligt, er du villig til at investere i det?

David [Ja] Jamen det er jeg

Jobkons. Lidt tid i det ikke også.

David Bare ikke for lang tid.

Jobkons. Nej, Nej. Jeg skal være ærlig og sige jeg går på ferie nu her i uge 7. Så der er jeg væk, så der får jeg ikke rigtigt øh, undersøgt det store for dig. Øh, så, så vi skal nok hen omkring engang i slutningen af øh, af februar sådan for at være lidt realistiske omkring det

Mening i et eksistentielt perspektiv

Irvin Yalom, Bo Jacobsen, Emmy van Deurzen, Ernesto Spinelli m.fl.

Eksistentiel tilgang

- Kastetheden og Valget
- Døden og Livet
- Isolationen og fællesskabet
- Frihed og bundethed
- Meningsløshed og meningsfuldhed

Mening i et eksistentielt perspektiv

- Det særlige ved mennesket er, at det søger mening
- Verden er meningsløs – mening kan kun skabes af én selv
- Man kan ikke pådutte andre en mening
- Vi kan som professionelle stå med den anden i meningsløsheden
- Vi kan forsigtigt spørge ind til, hvordan mening kan skabes
- Vi bør altid respektere modpartens oplevelse af mening eller meningsløshed

Mening og valg

- ”Vi kan ikke selv vælge, hvad vi er ‘kastet ind i’ – men vi kan vælge, hvordan vi forholder os til det”
- Vi har med andre ord et **valg** – det er faktisk det eneste vi har
- Ikke at vælge er også et valg
- Det er ikke fortiden, der bestemmer, hvad du vælger. Dit valg bestemmer derimod, hvem du er ved at **blive**
- **Mening** skabes blandt andet gennem vores **valg**

Mening

Jacobsen:

”Sindbilledet på den terapeutiske dialog er to mennesker, der står side om side og sammen undrer sig over noget, de ser derude: hvordan klientens livssituation er skruet sammen.”

Mening hos mig og i min organisation

- Den professionelle har også et **valg**.
- Den professionelle er også **kastet** ind i en situation
- Den professionelle bør også skabe **mening** i det han/hun laver – kun ved selv at foretage denne bevægelse kan vi hjælpe andre
- Vi kan ikke tillade os at give andre ansvaret for, at noget er meningsløst!

At være menneske

**Den primære kompetence i eksistentielt arbejde er,
at du er menneske!**

Det menneskelige

Susan om skiftet til en ny sagsbehandler (fra Ph.D. "Er du parat til at arbejde?"):

'Det jeg har været allermest glad for, det har været [navn på sagsbehandler]. Jeg synes det er så uhøfligt de breve, der kommer med posten. Det er trusselsbreve: 'hvis ikke du møder op, så tager vi dine penge'. Jamen jeg ved da godt at de tager mine penge, men kunne de ikke skrive det på en anden måde, så man ikke føler det er en trussel. Da [navn på sagsbehandler] så kom til, han startede faktisk med at skrive: 'Hej Susan, jeg håber du har det godt. Jeg er din nye sagsbehandler, har du ikke lyst til at komme ned og snakke med mig?'. Og så kom remsen så bagefter om, hvis ikke du møder op så... Men det var lidt mere positivt, og man møder op med et positivt sind og indtryk og har lyst til at møde tingene, på grund af hans brev'.

Det menneskelige

Per om relationen til en bestemt beskæftigelsesmedarbejder:

P: Han har været der, hvor jeg var down and out ikke. Altså da jeg gik op og sagde på jobcenteret, at jeg var deprimeret og sygemeldt, så virkede det som om at det troede de ikke på. Så sendte de mig op til anden aktør, hvor at jeg kom op til sådant et firma hvor at, de også ligesom talte ned til folk altså. Og de sagde også, de meldte tilbage at jeg var meget egnet til arbejdsprøvning. Så blev jeg sat til at tage kontakt til distriktspsykiatrien, der skete ingenting jeg blev bare sendt fra den ene sted til det andet sted. Og jeg passede ikke der, jeg passede ikke der... Og så blev jeg tilknyttet Niels og jeg fik at vide, at jeg kunne tage ned på [navn på anden aktør] hvor jeg kunne sidde og snakke med Niels. Så kom han ind som anden aktør. Og de har en anden måde at gøre tingene på her i huset ikke. De prøver på at sætte klienten i centrum og se på hvad kan vi gøre sammen. I stedet for at du skal bare gøre det og det og hele tiden tage styringen. Så går de ligesom ind og siger, hvad kan vi hjælpe med. Hvad skal der til og der har Niels altså været skidegod, synes jeg altså. Han har givet mig det jeg havde brug for. Selvtillid og et skub i den rigtige retning og ehh... Ja.

S: Hvordan har han gjort det?

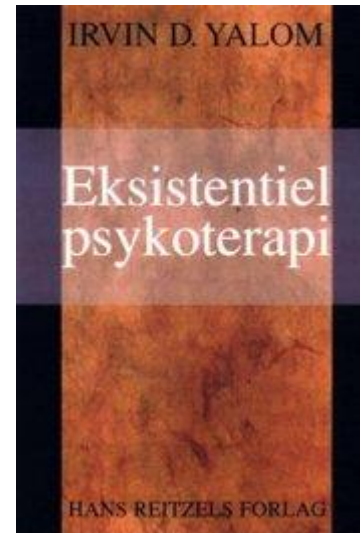
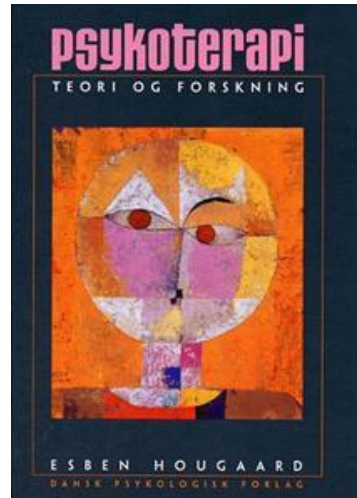
P: Jeg ved sku ikke hvordan, det er svært at sætte nogle ord på, men han har for det første hjulpet mig med at få kontakt til SIND, hvor jeg fik bevilliget ti gratis psykologtimer og så har han hjulpet med at håndtere jobcenteret og været god at komme med når jeg virkelig følte at jeg nu ramte jeg muren. (Åh jeg skulle bare...) Der har han været god til ligesom at sige, at nej hør du har masser at byde på endnu. Der sku ingen grund til at være – jeg kan ikke specifikt sige hvad. Det er bare den der attitude der er når man kommer ind på [navn på anden aktør] ikke. Man kan sige hej til hende receptionisten som man har lært at kende, som godt ved at man skal ned og snakke med Niels og så kan man lige tage en kop kakao med ned og tage et æble på vejen og så går man ned og så snakker man med Niels om problemerne og så agere han og så siger han "Per, Hvis der er noget som helst der går fuldstændig i vasken i weekenden, så send mig en sms så reagerer jeg hvis det er alvorligt, du skal ikke bare ringe hvis du synes det kunne være hyggeligt at mødes og få en lille øl." (mumlen.. Hvis det går helt galt, det er der jo ikke nogen der gør andre steder sådan på jobcentret eller nogle steder .. mumlen. Du ringer bare hvis der er noget, altid – sådant har de det jo ikke.) Og jeg har aldrig brugt det, men det der med at han siger det ikke også det har en fantastisk effekt på mig. At man ved at der er en mulighed selv lørdag eftermiddag eller fredag aften eller søndag morgen. Så er der en mulighed, hvis det bare er gået helt i sort, hvis man er i en nedadgående spiral ikke. Så ved man, at så kan man lige tage kontakt. Så det er de der små bløde værdier som jeg i virkeligheden ikke har gjort brug af. Det har været enormt værdifuldt at vide at jeg havde den livline

Undersøg meningen sammen

- Hvad er det for et valg, du har taget ved at møde på arbejde i dag?
- Hvad er et godt liv?
- Hvad byder livet dig som medarbejder i denne organisation lige nu?
- Hvordan er det at være dig i det?
- Hvad er dit forhold til døden?

Anbefalinger

www.væksthusets-forskningscenter.dk